

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
nová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÄJER LALOS.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy óra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 204. szám.

Hétfő, szept. 7.

Még mindig a drágaság.

— szeptember 7.

Még mindig és folyton a drágaságról hangzik a kesergés országszerte.

Az évek óta tartó nagy élelmiszer drágaság alatt nyögő fogyasztók milliói reménykedve tekintettek arra az időre, amikor a szerb határzár meg fog szünni.

Ez az idő már öt nap óta bekövetkezett anélkül, hogy a hus kilója akár egy fillérrel is olcsóbb lett volna. A szerb határzár megszüntetése nem a fogyasztók tömegének, hanem a közvetítő spekulációnak tesz és fog tenni továbbra is szoros szolgálatokat és a husfogyasztó közönség, a jó minőségű szerb vagy magyar marhahus helyett, továbbra is a régi méregdrága áron fogja vásárolni a régi rossz húst.

És a drágaság súlyát növeli az élelmiszerek hamisítása. Mert nálunk az országban minden képzelhető élelmiszert hamisítanak. A háziasszony sohasem biztos afelől, hogy a méregdrágán vásárolt „disznósír“ zsir-e, vagy isten tudja mi-féle keverék? A harminchat filléres kenyérben a liszt a legkevesebb. A vaj margarintól van, a vizet tej helyett vásárolják, a kolbászokban több a ló, mint bármiféle más hus, a vásárolt sonka füstölten, pácolatlan, főzetlen nyers holmi, mert így adja a legtöbb súlyt ki a beleerőszakolt sóval együtt. A tojást nyáron, amikor legolcsóbb, mérszerte áztatják, hogy félig-meddig meg ne rothadjon karácsonyig és akkor tíz fillérről árusítják darabját. A hizott libát egy egész vagyonért veszi meg a tapasztalatlan háziasszony és az első késszuráznál elagott, vén sovány luddá zsugorodik.

A bor, festett borköves víz, alkohollal és tetszés szerinti bukával föleresztve, a

sör közönséges szódavizzel van higitva; a zsákszámba hozatott szén alatt görnyed a szeneslegény, mert jól tele van vízzel áztatva, hogy többet nyomjon.

De hiszen ezt a fölsorolást lehetne a végtelenségig folytatni, és hogy ebben semmi nagyítás nincs, tanuink erre az összes háziasszonyok, akik maguk törődnek konyhájukkal.

Az a pénz, ami Magyarországon naponként közönséges víz eladásából folyik be, szinte elképzelhetetlen, — csak ha a tejet, bort, sört vesszük is számításba.

És itt áll a tehetetlenségében nyomorultul vonagló, fogyasztó tömeg magára hagyatva tanácstalanul!

A kocsimák, kávéházak pedig napról-napra szaporodnak; mert hiszen ma már mindenki a vízből akar megélni, amit drága pénzen, különféle címen rászó a nyomorult fogyasztó nyakára!

A kartellek állandóan emelik a butor, a vas, a posztó és a bőr árát úgy, hogy ezer csoda, hogy még eleven ember lézeng ebben az országban.

Azzal, ha a tisztviselők lakbérletmennyét felemelik, azon a szegény tisztviselőn alig fogunk segíteni: hiszen már alig lesik, várják a lakbérzorsorások, hogy ugyanannyival felemelhessék a lakbérük árát. Drágasági pótlék, néhány száz korona fizetésjavítás? Hát van-e és lehet-e annyi pótlék, ami egyenes arányban állna a megszűnni nem akaró általános drágasággal?

Az iparos, a kereskedő nem képes árujának normális eladási árt szabni, mert az eként előálló haszon csak egy hányada annak, amibe helyisége és legszerényebb megélhetése kerül: ezért amit lehet, ráhárít az ő fogyasztóira, de mivel ő is több helyen fogyasztó, azok ismét ő reá

hárítják vissza azt, amit lehet és úgy, a hogy lehet, — a végén aztán ott áll az egész nemzettársadalom, egy természetellenes, lehetetlen helyzet előtt.

Ezek az állapotok így tovább fenn nem állhatnak; itt a törvényhozásnak kell erélyesen közbelépni. A tanulmányozás ideje lejárt, elérkezett a gyökeres orvoslás ideje: limitálni kell a kenyérnek és hús-nak árát.

A miniszterelnök már felállította miniszteriumában az élelmiszeri szakosztályt, kezdje meg ez végre működését és álljon elő olyan törvényjavaslatokkal, amelyek a fogyasztók érdekeit megóvják, biztosítják és az élelmiszer- és lakászorsorásokat kipusztítják.

A társadalom ezen a téren semmit nem tehet, mert a milliók, akiknek közös a bajuk, közös a nyomoruságuk, nehezen tudnak úgy tömörülni, épen óriási számarányuknál fogva, hogy ez a tömörülés szervezett egészet képezzen. Ilyen nagy tömegek csak rombolásra tudnak tömörülni, de nem higgadt, körültekintő orvoslásra.

Ez az államhatalom és a törvényhozás feladata, sőt ennél is több: elengedhetetlen kötelessége!

HIREK.

Kisasszony napja.

Kisasszony napja, amely holnap virrad ránk, a természetben az ősz szimbolikus ünnepe jelenti.

A levegő meleg még, de a napsugár ragyogásába már beleszövődik az őszi verőfény kacérkodása; estenkint nyirkos lesz a lég, ökönyál uszik a levegőben s a falusi templomok tornyán szeptember 8-án gyülekeznek össze első alkalommal a fecskék. Nagy hadi tanács van ott, megbeszélnek a hosszú vándorút összes részleteit s

A „TORONTÁL“ tárcája.

Szöktetés.

Nem volt ugyan szép tőle, de Bading bankár jogosítva érezte magát rá s rálépett a leányka kezitáskájából kihulló levélre.

— Kár minden kérésért, az én beleegyezéssel nem fogsz ahhoz a naplopó pazarlóhoz menni.

— Frank Mayhew nem az, — mondá a leány. — Azt mondod, naplopó, pedig a legkitünőbb soffőr és kriket játékos.

— Eppen ez az, hogy játszik. A te férjednek dolgoznia kell s mivel nincs fiam, majdan neki kell helyemet elfoglalni a bankban, de nem azért, hogy tönkretegy. . . Dolgom van, kérlek, hagyd magamra.

Alig, hogy Bading egyedül volt, bosszus mosolylyal vette föl a levelet, melyben ez állt.

„Kedves Bessie! A házassági beleegyezést megkaptam, nemkülönben a te utiládát és kezitáskádát. Pont kilenckor a Dean-utca sarkán várlak az automobilommal. Minden elő van készítve, tizkor Northleighben lehetünk s fél tizenegyre már házaskor vagyunk. Frank.“

A bankár órájára nézett. Háromnegyed kilenc volt. Atöltözködött s a rendezvous helyére sietett.

Az automobil már ott állt. Mayhew nyomban fölismerte az öreg urat, egy pillanatig tétovázott, azután szorosán mellé hajtatott.

— Jó reggelt, Mr. Bading — mondá teljesen elfogulatlanul. Épp az új kocsimat próbálok. Tetszik önnek?

— Nem értek hozzá — mondá a bankár gunyosan. — Nem igen van időm ilyesmire. Ma reggel azonban kivételesen tehetek egy kis sétát.

S fölült a fiatal ember mellé.

— Félek, hogy nem ismeri az automobilozás veszedelmeit. Még nem próbáltam ki a gépet.

— Mivel leányom többször beszélte, hogy ön mily kitünő soffőr, teljesen önre bízom magamat. Kár, hogy a leányom nincs itt.

— Jó volna pedig. De ebben az öltözetben nem jöhet velem. Vegyen melegebb kabátot és siphát.

— Hagyja csak. De az automobil akkorára már megindult s két perc múlva dohogva állt meg Bading lakása előtt.

Frank óvatosan kihajolt az ablakon s észrevette Bessiet utruhában. Ugy számított, hogy míg Bading átöltözködik, megszökhetnek. De Bading is ravasz volt, a kapualjban megnyomta a házteléfono gombját, az inassal lehozatta ruháit s lent öltözködött át.

— Mindennek vége — gondolá a fiatal ember, míg Bading gunyos mosolylyal ült vissza mellé.

No de legalább nem viszi el büntetlenül, hogy a tervezett szöktetést megakadályozta.

Frank örületes gyorsasággal rohant el. A kocsit ugrált, mint a bolond. Bading feltúrta a gallérját, de az éles szél és eső mégis belevert a nyakába.

— Lassabban, Mayhew. Ha így folytatja, inkább kiszállok.

— Nem lehet a kocsit megállítani mindaddig, míg a benzin el nem fogy.

Keresztültágtattak egy falun. A rendőrök rájuk kiabáltak, utánuk futottak s mivel nem érték el, a táviróhoz siettek, hogy a legközelebbi állomásra sürgönyözzenek.

Félóra múlva Bading Frank fölébe ordította:

— Meddig fog még a benzin tartani?

— Nem tudom. A kocsit új. Talán Skó-

ciaiig megyünk. Hol is vagyunk most tulajdonképpen?

— Stannithooper mellett, a szülőföldem közelében — mondá a bankár komoran.

Félt, hogy a faluban a nagy sebesség dacára is fölismerek s a rendőrség megbünteti.

Mayhew, akinek eszébe jutott, hogy a stannithooperi törzsület is a szerelmese apjára, s mivel boszúja is ki volt már elégitve, elhatározta, hogy az automobilal közvetlenül a bank bejárata előtt áll meg.

Franknak jól kellett fékeznie, mert a főutcában egyszerre csak egy zajongó tömeggel állt szemben, mely egy épület felé hömpölygött. Az épületen nagy arany betűkkel ez állt: „Bading bankja“.

— Valami nincs rendén! — kiáltott az öreg elcsodálkozva.

Mayhew bólintott s amennyire a tömegtől lehetett, előretörtetett. Bading kiugrott a kocsiából s egy tiszteletreméltó, de mód felett izgatott urnak szinte a nyakába esett, ki egy csomó táviratot lobogtatott a kezében.

— Hála Isten, hogy megérkezett, sir. Legalább is tizenkét táviratot küldtem önhez s egyre sem kaptam választ.

— Mi a baj?

— Rohamot intéznek a bank ellen, a helyi lap egy megjegyzése folytán. A pénztáros még legfőlebb félóráig folytathatja a visszafizetést.

Bading keresztültúrta magát az ajtóig, hol egy rendőr állt őrt.

— Polgártársaim, itt vagyok, hogy megmondjam önöknek, miszerint a bankot nem fenyegeti semmi veszély. Mindenki a legutolsó fillérig ki lesz elégitve.

— A pénzünket akarjuk, — mondá száz haragos hang — s ha nem kapjuk vissza, kőkövön nem marad.

A bankban a két pénztárnok izzadva dol-

alig telik bele néhány nap, sereggestül vonulnak napkeletre, abba a búbajos csodaszép országba, ahol örökös nyár honol, nincs hideg soha s a melyről úgy álmódzik a szegény poéta, mint az igazi boldogság honáról.

A golya is utolsó kelepelt a falusi háztetőkön s azután itthagyt bennünket a piroscsőrű kedves madár is. S szívünkől nehéz sóhaj libben a távozó madarak után: vajjon látjuk-e visszatérésüket valaha? Vajjon megérjük-e az új tavaszt, új remények fakadását, beteljesülését? A verőfény még reánk ömlik, de már sejtjük a nagy, nagy boru elközelését. Kisasszony napján rózsák illatoznak körül: de azok már az ősz szomorúan mosolygó rózsái...

Kisasszony napja a róm. kath. egyháznak is nagy ünnepe. E napon született ugyanis a Megváltó édesanyja, Mária, aki világra hozta a nagy Mestert, akit világotreformáló nagy eszméiért halálra kínzott a Sötétség kétezer évvel ezelőtt, éppen mint most...

Mária születésnapjának emlékét fényes istentisztelettel üli meg holnap a róm. kath. egyház s a plébánia-templomban délelőtt 10 órakor ünnepi zenésmise lesz.

Személyi hírek. Botka Béla főispán, k néhány napig távol volt, tegnap visszaérkezett Nagybecskerekre. — Ugyancsak városunkban időzik jelenleg Pátyánszky Elek, Krassószőrényvármegye nyugalmazott főispánja, ki nejevel együtt Botka Béla főispán látogatására jött.

A polgármester itthon. Dr. Perisics Zoltán polgármester szombaton visszaérkezett városunkba s ma újból átvette hivatalának a vezetését.

Küldöttség az alispánál. Ma délelőtt Bótos községből Belitska községi jegyző és Kamenskovic gör. kel. lelkész vezetésével küldöttség tisztelt Jankó Ágoston alispánál. A küldöttség arra kérte az alispánt, hogy hasson oda, hogy a törvényhatóság hagyja jóvá a községi képviselőtestületnek azt a határozatát, a melylyel a községi földeket parcellákra osztva községi szegényebb kisgazdáknak adja bérbe. A község ezzel segíteni akar a földéhes földmivelőnépen, hogy az Amerikába való kivándorlást meggátolja. Jankó Ágoston alispán szívesen fogadta a küldöttséget s helyeslését fejezve ki a község intenciója fölött, megígérte, hogy támogatni fogja a község törekvését.

Ülések a városnál. Nagybecskerek város tanácsa ma délelőtt 11 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével a városi előfogatás ügyében ülést tartott. — Ugyancsak a polgármester elnöklésével ülésezett ma délután a város főgimnáziumi bizottsága is, amelynek tárgya a Herr Ödön főgimnáziumi tanár nyug-

dijztatásával megüresedett állás betöltése volt. Ugy a tanács, mint a főgimnáziumi bizottság ülésében hozott határozatokat lapunk legközelebbi számában közöljük.

A belügyminiszter a történetírásért. A belügyminiszteriumtól ma leirat érkezett Torontálvármegye főispánjához, amely szerint dr. Komáromy András országos alleltárnok a Magyar Tud. Akadémia történelmi osztályának a megbízásából folytatni fogja megkezdett történelmi kutatásait és sorra fogja látogatni az ország egyes levéltárait, hogy a levéltárakban őrzött történelmi emlékek ismertetését közrebocsássa és azok fokozatos feldolgozása által a szakirodalom, ezzel kapcsolatban pedig a magyar történetírás ügyét előmozdítsa. A miniszter kéri a főispánt, hogy amennyiben dr. Komáromy Torontálvármegyében is kutatásokat akar eszközölni, személyes befolyásával hasson oda, hogy kutatásait zavartalanul végezhesse.

Megerősített tanárválasztás. Dr. Szele Róbert, a szegedi tankerület főigazgatója átiratot intézett Nagybecskerek városához, amelyben értesíti a várost, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter augusztus hó 26-án 96.423. szám alatt kelt rendeletében a nagybecskereki községi főgimnáziumhoz Lendvay Márton helyettes tanárnak rendes tanárrá és Christian Jenő okleveles tornatanitónak rendes tornatanitóvá történt megválasztását megerősítette.

Az antalfalvai fősolgabíró szabadságon. Zsiross Imre, az antalfalvai járás fősolgabírája ma kezdte meg hat hétre terjedő szabadságidejét.

A radnai bucsu. Ez a hétfő Mária-radnai bucsujárás hete, mely alkalommal ugyiszólván az egész Alföldről sereggestül zarádokolnak el a bucsujárók Mária-Radnára. Minden esztendőben, úgy az idén a nagybecskereki hívek is rendeznek bucsujárást Mária-Radnára. A bucsusok innen szerdán reggel 8 órakor indulnak utnak s három nap alatt érkeznek a bucsujáró helyre, ahonnan csak 8-9 nap mulva fognak visszaérkezni.

Helyettesítés. Banet Arthur párdányi m. kir. járási állatorvos rövid időre szabadságra ment. Helyettesítésével a főispán Rieger Gyula módosi kir. járási állatorvos bízta meg.

Szeged-fiumei gyorsvonat. A baja-báttaszéki Dunahid építése, valamint ezzel egyidejűleg a baja-szabadkai és a báttaszéki-dombovári vasúti vonalaknak elsőrangú pályákká való átalakítási munkálatai rohamosan haladnak előre. Ugy a hid, valamint a vasutvonalak átadása már a jövő év május havában megtörténik. Az új hid megnyitásával egy időben be fogják vezetni a Nagyvárad-Szeged-Szabadka Baja-Báttaszék-Dombóvár-Fiumeközi gyorsvonatot, mely az alföldi forgalmat teljesen át fogja alakítani.

Orvosi értekezlet. Mint Nagyszentmiklósról jelentik, a nagyszentmiklósi és perjámosi járás orvosai a napokban dr. Kassovics Henrik járásorvos elnökle alatt együttes orvosi

értekezletet tartottak, amelyen a két járás orvosai teljes számban jelentek meg. A tanácskozás előtt az értekezlet a következő táviratot menesztette Jankó Ágoston megyei alispánhoz:

Nagyságos Jankó Ágoston alispán urnak
Nagybecskerek.

Megyénkben a tuberkulózis elleni védekezés lelkes uttörőjét hódolatteljes tisztelettel üdvözli

a nagyszentmiklósi járás orvosi és gyógyszerészi kara nevében:
Dr. Kassovics.

Erre az alispán a következő választ küldte:

A járás orvosainak és gyógyszerészeinek üdvözlését köszönöm és szívbeli viszonzom, mert örömmel látom belőle, hogy a tuberkulózis elleni küzdelemben bennük lelkes munkatársakra találom.

Jankó.

Az értekezlet behatóan foglalkozott a tuberkulózis védekezésére vonatkozó megyei szabályrendelettel, melynek intézkedéseit örömmel fogadja és szolgálatába szívesen lép az orvosi kar, elhatározta, hogy teljes erővel oda fog hatni, hogy az intézkedés az egész vonalon keresztülvitessék. Ezután a bábauigy került tárgyalásra. Konstatáltatott, hogy a nő és a gyermekek közötti nagymérvű halandóság, mely minden gondolkodót aggodalomba ejt, csakis a bábahiányra vezethető vissza, azért a nagyszámú halandóság csökkentésére szükségesnek tartja az értekezlet a legkisebb községben való okleveles szülész alkalmazását. Örömmel üdvözölte az értekezlet az új husvizsgálati rendeletet, mely hivatva van ezen a téren uralkodott egészségtelen állapotot megszüntetni; csak kivánatosnak tartja az intézkedés szigorú végrehajtását. — A fizetés rendezés ügyében elvárja az értekezlet, hogy ezen kérdés a köz- és körorvosokra nézve a méltányosság szempontjából lesz rendezve. Végül az orvosi kar lemondott a betegsegély egyletről, miután ezen intézménnyel megegyezésre nem juthatott.

Szüretelnek. A természet az idén ugy látszik mindenben siet. Korábban volt a kánikula, korábban az aratás és korábban a szüret. Szinte hihetetlen, de — már az emberek mustot, sőt ujbort isznak. Egyik-másik szőlőben vigan folyik a munka s szedik az édes szőlőt és készülni a jó édes must. Persze, csak a korábbi fajú szőlőket szedik és pedig azért, mert a multkori esőzés után repedni és rothadni kezdett. De a többi szőlő sem érik az idén oly későn és így szeptember végére már be lesz fejezve a szőlő-szüret. A szőlőkben a termés kiváló, amit legjobban bizonyít az, hogy olesó a szőlő, kilója 10-12 krajeár, de — ami jellemző, — a bor mégsem olyan olesó, mint ahogy ebből következne. 28 krajeárjával mérik az új bort, ez az ár pedig egyáltalán nincs arányban a nagy szőlőterméssel. Itt is ugyanaz a helyzet, ami más téren, t. i. olesó gabona: drága liszt, olesó marha: drága hus és most olesó szőlő: drága bor. Az az egy, hogy itt még remélni lehet, hogy leszál a bor ára, mert kenyeret mindenkinek muszáj enni, de bor nélkül csak megélünk, — ha drága.

Gazdák vándorgyűlése Perlaszon. A Délvidéki Földmívelők Gazdasági Egyesülete tegnap tartotta meg Perlaszon az ottani fiókegylet közreműködésével szokásos évi vándorgyűlést, amelyen részt vettek: Dr. Várady Imre országgyűlési képviselő, Blaskovich Ferenc apátkanonok, dr. Steuer György miniszteri segédtitkár és Dold István egyesületi titkár, továbbá nagyszámú közönség. A vándorgyűlés a következő program szerint folyt le: A vendégeket reggel 8 órakor Decker Péter fiókegyleti elnök fogadta rövid beszéddel, majd az arató-díszmenet az egyleti zászlóval rövid körutat tett az egyleti helyiségtől a parkig. Délelőtt 9 órakor ünnepi mise volt a szabad eglyalatt, amelyet Blaskovich Ferenc apátkanonok mondott. A misén részt vettek a vendégek, valamint a községbeliek is. Maga a nagygyűlés délelőtt 10 órakor kezdődött s a Himnuszszal nyitották meg, melyet az egyleti dalárda énekelt Eisler Gyula népiskolai tanító vezetésével. A Himnusz után Decker Péter fiókegyleti elnök rövid, de meleg szavakban üdvözölte a megjelenteket, köszönetet mondva nekik az érdeklődésért. Most következett az ünnepi beszéd, amelyet dr. Várady Imre országgyűlési képviselő mondott. Ezután Metz Margit elszavalta az „Aratás” című költeményt, majd pedig Blaskovich Ferenc apátkanonok német nyelven tolmácsolta dr. Várady beszédét. Dockendorf Péter szavalata után dr. Steuer György miniszteri segédtitkár sokác nyelven mondotta el azt, amit dr. Várady kifejtett. Ezután ismét szavaltatok következtek, végezetül pedig Blaskovich Ferenc német nyelven mondott záróbeszédet, hasznos munkára serkentve a gazdákat. Ezután jutalmazások voltak részint pénzzel, részint pedig elismerő ok-

gozott. A bankár csak futó pillantást vetett rájuk s az üzletvezető szobájába ment, ki lázasan küldözte a sürgönyöket.

— Mennyi pénz volt ma reggel a bankban? — kérdezte minden köszönés nélkül.

— Huszonötezer font sterling.

— Mennyi van még?

— Körülbelül háromezer font.

— Meddig lesz elég?

— Még vagy husz percig.

— Táviratozott Londonba s ügynökeinkhez?

— Még kora reggel? Az ön utasításaira várnak. Ha a rendes időben a bankban lett volna, a tizenkétóránál vonattal elegendő összeget kaphattunk volna. Most nem lehet itt 3 óra előtt. Ötvenezer fontra van szükségünk.

A főnök a homlokát törülgette.

— Helyes. Fizessenek, ameddig lehet, s azután zárjanak, míg a három órai gyorsvonat megérkezik.

S leült, hogy táviratot fogalmazzon.

A prokurista elhalványult.

— Nem lehetne semmit sem tenni a tömeg lecsendesítésére? Be fogják törni az ajtót, gyujtogatni s rabolni fognak.

— Hadd gyujtogassanak s hadd raboljanak, mondá boszusan. Aztán szelidebben hozzátette: — Majd meglátjuk, hogy mit lehet tenni.

A tömeg már annyira betódult, hogy Bading alig állhatott a lábán. Egy székre állt föl s onnan kiáltott a haragos tömegre.

— A banknak elég pénze van, hogy mindnyájukat kifizessen — mondá nekik.

— Ha még tiszter annyian volnátok is, tette hozzá valaki.

Frank volt, aki ököllel, könyökkel tört magának s egy csapat rendőrnek utat. Két rendőr egy óriási ládát hurcolt (a Bessiet, mely az automobil mögött volt elhelyezve, de Bading nem vette észre), más két rendőr kivont karddal

kisérte, azután ismét fegyveres rendőrök következtek, kik egy kisebb börtöndöt s egy kizításkát vittek.

Frank föluggott a fizetősasztalra.

— Csend! Hallgassatok rám! Egyetlen pennyt sem fizetek ki, ha észre nem tértek! Takarodjatok ki s jöjjetek be kettesben, amint illik, ne úgy, mind egy vad csürhe. Ne fizessen addig, míg ez a banda kint nincs, — mondá a pénztárnoknak.

A nagy ládának s kisebb kizításkának csodálatos varázsa volt. A tágas helyiség öt perc alatt kiürült s a tömeg szétoszlott. Hiszen maguk látták, hogy a ládában mennyi pénz hoztak a bankba.

Az ajtónál Mayhew állt őrt.

— Kettő ki, kettő be. A legelsőnek, ki nem engedelmeskedik, összetöröm a csontjait. Előre emberek. Ha nem siettek, négy óra is lesz, mire a pénzetek megkapjátok. Tehát csak gyorsan, gyorsan, a pénzetek vár rátok.

De csak egy ideges vén asszony, s egy bérlő jött be a pénztárszobába, más senki.

A rendőrség eltávozott, Frank látván, hogy már nincs több tennivaló, bement a magán-irodába. Mr. Bading a nagy ládán ült s nevette. Főlkelt s erősen megszorította a fiatal-ember kezét.

— Roppant okos ötlet volt magától, Mayhew. Köszönöm. Nem szükséges kérdezni, hogy miféle utikészletek vannak ebben a ládában, mert láttam a láda monogramját. Mivel a hatóságtól már meg van a házassági engedélye, én sem akarom megtagadni tovább az enyémet. Isten nevében, legyen boldog az én Bessiemmel. Magában pedig azt gondolta:

— A fickó bebizonyította, hogy több esze van, mint gondoltam s leányom tudja, hogy mit csinál.

Ashmore Russan.

levéllel s ezzel a nagygyűlés véget ért. Déli 1 órakor a Hengel-féle vendéglőben nagy társas-ebéd volt, amelyen számos sikerült pohárköszöntő hangzott el.

A szegedi áru- és értékcsarnok megnyitása. Mint Szegedről jelentik, a Lloyd-társulat által létesített áru- és értékcsarnok ma délelőtti ünnepiesen nyílt meg a szegedi délvidéki gazdák és kereskedők jelenlétében. A hatóság és a kamara képviseltette magát. Weiner Miksa elnök megnyitóját után Bokor Pál helyettes polgármester a hatóság és Szarvady Lajos elnök a kereskedelmi kamara üdvözlését tolmácsolta. Elnökké Weiner Miksát választották meg. Már az első nap élénk kötések voltak egy értékben, mint készárúban.

Kárpótlás. Asszony: Kedves uracskám, ma nincs tézta ebédre. Uj szakácsnének van és nem őrt rá készíteni. De ne haragudj érte, kapsz helyette kárpótlásul egy csöket.

Férj: Jól van, hát csak küld be az új szakácsnőt.

A siker titka. Maradandó sikerre csak az számíthat, aki valóságos szükségletet elégít ki. A modern fehérnemű tisztítása mindinkább bajosabbá vált, mert egyrészt a por és a városok kigőzölgései, a gyári füst és korom a tisztítalanítást folyvást növelték, míg a mindinkább szokásosabbá váló finom gyapotszövet a vegyi fehérítés és az erős dörzsölés által, mit az ósdi fagyuszappannal való mosás szükségel, tétetett tönkre. És jött a „Schichtszappan” fel-találása, épen jókor. E szappan majdnem minden erőmegfeszítés nélkül oldja a szennyet és tisztítja a fehérneműt alaposan, anélkül, hogy annak szálait megtámadná. De oly sikert ér is el, amely párját ritkítja. A „Schicht szappan-művek” jelenleg a legnagyobbak az egész európai kontinensen.

Sport.

A Franzfeldi löverseny. Szép és minden tekintetben sikerültnek mondható sport-ünnepély folyt le tegnap Franzfelden, ahol a mezőgazdák löversenyt rendeztek, amelyen kizárólag csak parasztlóvak vehettek részt. Kétféle verseny volt, u. m. síkfutás és ügétverseny s mindkét versenyben meglehetősen sok ló futott. A versenynek az időjárás is kedvezett, amennyiben egész nap szép meleg idő volt. A verseny iránt oly nagy volt az érdeklődés, hogy nemcsak Franzfeldről, meg a szomszédos községekből, hanem Páncsováról is nagyszámú közönség vett részt, mely érdeklődve nézte végig a versenyt. A zsűri elnöke Bohus Károly volt, tagjai voltak pedig: Lamberz, Regner Jakab, Albert Hugó (Almásról), Czarina Szilárd (Révaufalúról), továbbá Jahrausz András és Konrád.

Az első futamban idősebb lovak vettek részt. Itt a távolság 1200 méter volt. A versenyen részt vett 10 ló. Első díjat nyert ifj. Jahrausz János, 30 koronát, a második díjat, vagyis 20 koronát ugyancsak ifj. Jahrausz János lova nyerte el, harmadik díjat, 15 koronát nyert Kehrler Jakab, a 10 koronás negyedik díjat pedig Reizer Frigyes lova vitte el.

A második futamban a fiatalabb lovak indultak. A távolság itt csak 900 méter volt, indult pedig 11 ló. Az első díjat, 25 koronát itt Béd Konrád lova nyerte el, a 20 koronás második díjat Fetter Jakabnak, a 15 koronás harmadik díjat Reizer Frigyes, a negyedik díjat, vagyis 10 koronát Stehle Jánosnak ítélte oda a zsűri. Végül következett még az ügét-verseny, 6 kilométernyi távolsággal. Első díjat, vagyis 30 koronát nyert Scherer Jakab, második díjat, 20 koronát Béd Péter, 15 koronát Gallik Ádám, 10 koronát pedig Schusztér Mátyás és Wittmann Frigyes lovai nyertek. A verseny céljaira Franzfeld községe 100, a pancsovai gazdasági egyesület 50, dr. Gyertyánffy Jenő 20, N. N. 10, Czárán János pedig szintén 10 koronát adományozott, mely adományokért a verseny rendező-bizottsága ezúton is köszönetet mond.

Lapunk legközelebbi száma a közbeeső Kissasszony ünnepnap miatt szerdán, a rendes időben fog megjelenni.

TÁVIRATOK

A király Budapesten.

Budapest, szept. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) A király hosszú távollét után ma délután 5 órakor egy hónapi tartózkodásra Budapestre érkezik. A pályaudvaron Wekerle Sándor miniszterelnök a kormány tagjaival, Fülepp Kálmán főpolgármester, Bárczy István polgármester és Rudnay Béla főkapitány hivatalosan fogadják az uralkodót.

A király ezuttal, nem mint eddig szo-

kott, a Fürdő-utcán, hanem az Arany János-utcán, Ferenc József-rakparton és a Lánchidon keresztül hajtja a budai várakba.

A főkapitány a mai napon megtette a szükséges intézkedéseket, hogy ezen az útvonalon a rendőrség fentartsa a rendet, mert előre látható, hogy igen nagy kíváncsi tömeg akarja látni az uralkodót, aki a koronázási évforduló óta nem volt a fővárosban.

A király fogadtatására ugy a budai várpalotában, mint a gödöllői kastélyban az előkészületek serényen folynak. A tegnapi nap folyamán a szolgaszemélyzet egy része Budapestre érkezett.

Ma reggel érkezett meg külön vonaton a gazdasági személyzet az anyagraktárral. Délelőtti 1 órakor jött meg Daruváry osztályfőnök, Spányik és Pongrácz szárnysegédek. Bárczy polgármester falragaszokot hívta fel a főváros közönségét, hogy azokon az útvonalokon, melyeken a király a budavári palotába hajtja, minél nagyobb számban jelenjen meg.

Budapest, szept. 7. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Ischlből sürgönyzik, a király ma reggel 6 óra 40 perckor külön udvari vonaton Budapestre utazott. A király kíséretében vannak: Paar gróf főhadsegéd, Margutti őrnagy szárnysegéd és dr. Kerzli udvari orvos. Az ischli sürgöny szerint a király igen jól érzi magát.

Egy másik ischli sürgöny szerint Mária Valeria főhercegnő és Salvátor főherceg 9-ikén érkeznek Budapestre.

A király Magyarországon való egy hónapi tartózkodása két részre oszlik. Az egy hónapnak az első felét a budai várpalotában, a másik felét pedig Gödöllőn fogja tölteni.

A trónörökös a német hadgyakorlatokon.

Budapest, szept. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Ferenc Ferdinánd főherceg trónörökös ma Metzbe utazott a németországi hadgyakorlatokra.

A miniszterelnök itthon.

Budapest, szept. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel 7 óra 15 perckor temesmegyei klopodiai birtokáról feleségével együtt Budapestre érkezett.

A kereskedelmi kamarák nemzetközi kongresszusa.

Budapest, szept. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Prágából sürgönyzik, a kereskedelmi kamarák és ipartestületek harmadik nemzetközi kongresszusát ma délelőtti nyitotta meg ünnepélyesen Károly Ferenc József főherceg. A megnyitás után a főherceg cerclet tartott, amelyben

megszólította a magyar kiküldötteket, így Szüry Dénes kereskedelmi miniszteri tanácsost, a kormány képviselőjét, Gelléri Mórt és Fürst Lászlót, a magyar kereskedelmi csarnok elnökét. A főherceg a kiküldöttekkel hosszabb ideig beszélt, nevezetesen Szüryvel és Fürsttel, akiktől a magyarországi ipari és munkaviszonyokról kérdezősködött. A főherceg a magyar kiküldöttekkel magyarul beszélt és feltűnt folyékony magyarsága.

Az angol király otthon.

Budapest, szept. 7. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, Edward angol király tegnap délután Marienbaddól odaérkezett.

Jubiláló gazdasági egyesület.

Budapest, szept. 7. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Egerből sürgönyzik, a hevesmegyei gazdasági egyesület tegnap ünnepelte főnállásának 50 éves évfordulóját. A jubiláris ünnepen a kormány részéről Mezőssy Béla földművelésügyi államtitkár jelent meg.

Öngyilkosság.

Budapest, szept. 7. (A „Torontál” ered. távirata.) Császár Jenő volt gőzmalomtulajdonos, a Józsefvárosi Kör elnöke Kálvin-tér 10. szám alatti lakásán az éjjel halántékán lőtte magát és meghalt. Tettét gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el.

Határidő-üzet.

Budapest, szept. 7. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április 1909.)	23.18	—
Buza (októberre 1908.)	22.38	—
Rozs (októberre 1908.)	18.70	—
Zab (októberre 1908.)	16.08	—
Tengeri (októberre)	14.70	—

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

ELSŐRENDÜ CIPŐK NAGY RAKTÁRA

WEINBERGER K.

Nagybecskerek, Hunyadi-fő-utca 23.

Ajánlja az iskolai idény beálltával a helybeli és vidéki naggyéremű közönségnek legjobb minőségű fiú és leány gyermekcipőit a következő hallatlan olcsó árak mellett:

Jó erős szeges fűzős és gombos cipő fiúk vagy leányok részére 29-től egész 34-ik számig páronként **K. 5.**
Fiu bergsteiger-cipők 34-től 39-ik számig **K. 6.50**

Nagyon ajánlom az amerikai

formájú gyermekcipőimet, melyek kényelmesek és tartósak.

Képes arjegyeket ingyen és bérmentve küldök, ugyszintén kívánatra választékokot.

33-533)

Tisztasága 30.000 koronával szavatolatik.

Schicht
szarvasszappana
a legjobb

Schicht szarvas jegyű szappánát rendkívüli, kitűnő tulajdonságainál fogva előnyösen használhatjuk minden elgondolható mosási célra: személnes használatra, legfinomabb és durva, fehér és színes vászonművek mosására, konyhaedények, bútorok, szőnyegek, háziállatok tisztítására stb. stb. A legjobb kiválasztott nyersanyagokból készült.

5835. kig. 1908. szám.

810-3.2

1105/1908. sz.

814-1.1

Versenyárgyalási hirdetés.

Torontálvármegye alispánja ad 11122/1908. számú rendelkezésével kiadja az antalfalvi járási székház és melléképületeinek tatarozására vonatkozó részletes elő-méretköltségvetést, mely szerint a tatarozási munkákat 2395 koronában van megállapítva.

A munkákat a szerződés megkötésétől számított 3 napon belül megkezdendő és a megkezdéstől számított 1 hónap alatt teljesen befejezendő, minden késedelmes nap után 50 korona fizetendő, 10 napi késedelem után a vállalkozó a teljes kereseti összeget elveszti, az árlejtés nyilvános s az antalfalvi alulírott főszolgabíró által és hivatalos helyiségében 1908. évi szeptember hó 20. napján délelőtt 9 órakor fog megtartani.

Bánatpénz a kereseti összeg 5%-a, mely alulírottal fizetendő be folyó évi augusztus hó 20-án délelőtt 9 óráig. Ezen összeg a munka átvételéig a vállalkozó által biztosítékképpen Antalfalva község pénztárába lesz elhelyezve.

A részletes terv és költségvetés alulírott főszolgabíró hivatalos helyiségében naponta délelőtt 8 órától délután 5 óráig megtekinthető.

Az ajánlattevők végleges döntésig kötelezettségben maradnak, az ajánlattevők, ha ipari képesítéssel nem bírnak, kötelesek megbízottat megnevezni. A munkaszerződés Torontálvármegye alispánjához hagyása után válik a törvényhatóságra nézve kötelezővé.

A kereseti összeg csak a munka átvétele után, mely átvétel a vármegye szakközege által történend, — lesz egy összegben kifizetve.

A tatarozási munkákat 921. közgy. 11122/1908. számú határozattal lett engedélyezve.

Antalfalván, 1908. évi szeptember hó 2.

Zsiross s. k.,
főszolgabíró.

1228/1908. sz.

Ótelek község előljáróságától.

Hirdetmény.

Közírré tétetik, hogy Ótelek község határában f. évi szeptember hó 1-én 1 drb 4 éves, vadász szőrű

koccsertés

felfogatott. A tulajdonos f. évi szeptember hó 12-éig alulírt községi előljárásnál jelentkezhetik s tulajdonjogát beigazolhatja.

Ha tulajdonjogát beigazolni képes tulajdonos a fenti határidő alatt nem jelentkezik, az állat, mint gazdátlan jószág, nyilvános árverésen 1908. évi szept. 17-én d. e. 9 órakor el fog adatni.

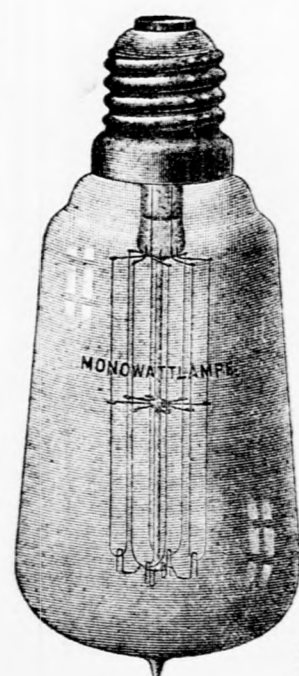
Ótelek, 1908. évi szeptember 2.

Rehák György,
közs. bíró.

806-3.2

„MONOWATT”

fémfonal-lámpa,

körülbelül egy watt gyertyánként,
70% áram-megtakarítás,
és a többi hasonló gyártmányokhoz képest azzal a nagy előnnyel bír, hogy minden irányban ég.

Nagy raktár:

ROSENFELD L.,

üveg- és porcellán-üzletében.

Árverési hirdetmény.

Alulírott községi előljáróság ezennel közírré teszi, hogy f. évi szept. 19-én d. e. 10 órakor Rudolfsnád községében a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett egy 3 éves, vörös-tarka

kiselejtezt tenyészbika

nyilvános árverésen el fog adatni.

Rudolfsnád, 1908. szeptember 4.

814-1.1

Előljáróság.

7205/1908. tkvi sz.

815-1.1

Árverési hirdetmény és feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajtható néh. Davidovác Nitya jogutóda Davidovác Koszta szerbeleméri lakos végrehajtást szenvedő elleni 164 kor. 74 fill. tökekövetelés s jár. iránti ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő, Szerbelemér községi 780. számú tkjvben A. I. 2. sorsz. 90-91/a. hrsz. 38. ö. i. sz. a. felvett ház és 400 □-öl területű beltelek 1084 korona kikiáltási árban 1908. évi szeptember 29-ik (huszonkilencedik) napjának d. e. 10 óráig Szerbelemér községében megrendelt nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígérést senki sem tette, az árverésre kitűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 108 korona 40 fill.-t készpénzben vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. ig. miniszteri rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék telekkönyvi irattárában és Szerbelemér községében megtekinthetők.

Nagybecskerek, a kir. törvényszék mint tkvi hatóságnál 1908. évi július hó 22.

Rektorisz,
kir. törvényszéki bíró.

Hirdetmény.

Keglevichháza körjegyzőségénél a jegyzői teendőkhöz jártas egyén, mint irnok-végrehajtó alkalmazást nyer. Évi fizetése 800 korona, havonkénti utólagos részletekben. Az állás azonnal elfoglalható. Kifogástalan magaviselet megkívánatik. Beválasztás esetén megválasztásra van kitétele, mert az állás rendszeresítve van, de még belügy-miniszteri eldöntés alatt áll.

Keglevichháza, 1908. évi augusztus 3.

Végh Frigyes,
körjegyző.

806-3.2

Ajánlok jóminőségű, egészséges rózsaburgonyát

legalább 50 klg. vételénél 9 K-ért, 100 klg.-ként házhoz szállítva. Egész vagon vételénél akármelyik torontáli vasuti állomáshoz bérmentve szállítva, 8 K-ért 100 klg.-ként készpénzfizetés mellett.

FRIEDMANN ALFRÉD,

Nagybecskerek.

798-2.2

A Kinizsi utcában levő Grcsits-féle házban kiadó nov. 1-től

egy utcai lakás,

mely áll 3 szoba, alkov, zárt folyosó és mellékhelyiségekből;

egy udvari lakás,

mely 3 szoba és mellékhelyiségekből áll.

804-3.3

Somatose

(Hus-tojásfehér)

emeli a legrövidebb idő alatt az erőállapotot.

Kapható a gyógyszerárakban és drogauzletekben.
297a-20.8

Temesvári nagyobb vállalatnál egy kereskedelmi iskolát végzett fiatalember mint

gyakornok

havi 60 korona kezdőfizetéssel alkalmazást talál.

Cím a kiadóhivatalban.

811-2.2

BUZIÁSI PHÖNIX
ÁSVÁNYVIZ

KITÜNŐ HATÁSÚ VESÉ- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZÚ, VASMENTESÍTETT,
rendkívül üdítő asztali viz.

ÜDÍT GYÓGYIT! ORVOSILAG AJÁNLVA!

lvogy gymódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmánál kitűnő hatásnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Nagybecskereki főlerakat: WEHNER JÓZSEF ügynöksége. Kapható Schlesinger D. fűszerkereskedésében (a főpostával szemben), minden fűszerüzletben, vendéglőben és kávéházban. 791-153.112